ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԻ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ, ԴՈԿՏ. Է. Կ. ԲԼԵՅԿԸ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌՈՒՄ

Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի հրավերով մարտի 30-ին՝ հինգշաբթի, կեսօրվա ժամը 13-ին, միօրյա այցով Մայր Աթոռ ժամանեց Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի ընդհանուր քարտուղար, դոկտ. Է. Կ. Բլեյկը, որը Սովետական Միությունում էր գտնվում որպես հյուրը ռուսաց պատրիարքարանի։

Հարգարժան հյուրին ուղեկցում էին Մոսկվայի ռուսաց պատրիարքարանի կողմից գեր. տ. Վլադիմիր եպիսկոպոսը և թարգման Ա. Վ. Զիստյակովը։

Երևանի օդանավակայանում, հանուն Ամենայն Հայոց Հայրապետի, Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի ընդհանուր քարտուղարին դիմավորում և ողջունում է լուսարարապետ, գեր. տ. Հայկազուն արքեպս. Արբահամյանը՝ ընկերությամբ հոգևոր ճեմարանի տեսուչ տ. Ներսես ծ. վրդ. Պոզապալյանի և դիվանապետ պ. Հ. Առաքելյանի։

Դոկտ. Է. Կ. Բլեյկի Երևան ժամանումը ողջունում է նաև ՀՍՍՀ Մինիստրների սովետին առընթեր հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ պ. Կ. Դալլաքյանը։

Մայր Աթոռ ժամանելուց հետո Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի ընդհանուր քարտուղարը և նրան ուղեկցող անձինք վեհարանում պաշտոնական այցելություն են տալիս Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին, որը բարի գալուստ է մաղթում նրանց։

Այնուհետև Հայոց Հայրապետի և դոկտ. Է. Կ. Բլեյկի միջև տեղի է ունենում ջերմ զրույց՝ սրտագին մթնոլորտում։

Փոքր հանգստից հետո, Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի ընդհանուր քարտուղարը և նրան ուղեկցող անձինք այցելում են Մայր տաճար, որի դռան առաջ նրանց պատշաճ կերպով ընդունում է Մայր Աթոռի միաբանությունը, լուսարարապետ-սրբազան հոր գլխավորությամբ։

Մայր տաճարում աղոթելուց հետո, հյուրերը ծանոթանում են տաճարի պատմությանը, ճարտարապետական կառուցվածքին, մանրանկարչությանը, վերջին տարիներին կատարված շինարարական-վերանորոգչական աշխատանքներին և ապա այցելում տաճարին առընթեր հայ եկեղեցական արվեստի թանգարանը, ուր հարգարժան հյուրերին բացատրություններ է տալիս թանգարանի վարիչ տ. Նարեկ վրդ. Շահարյանը։

Վեհարանում, նախաճաշից հետո, հյուրերը գեր. տ. Հուսիկ եպս. Սանթուրյանի, տ. Ներսես ծ. վրդ. Պոզապալյանի և Հ. Առաքելյանի առաջնորդությամբ այցելում են Երևան՝ Մեսրոպ Մաշտոցի անվան Մատենադարան, ապա մայրաքաղաքի տեսարժան վայրեր և հուսկ ուրեմն Երևանի ս. Սարգիս առաջնորդանիստ եկեղեցին, ուր նրանց ողջունում և բարի գալուստ է մաղթում փոխանորդ, գեր. տ. Վահան եպս. Տեր-յանը։ Ս. Սարգիս եկեղեցում հյուրերը ներկա են լինում ժամերգության, և ապա վերադառնում Մայր Աթոռ։

Երեկոյան ժամը 18-ին Մայր տաճարում Վեհափառ Հայրապետը նախագահում է ժամերգությանը, որին ներկա են լինում նաև Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի ընդհանուր քարտուղար, դոկտ. Է. Կ. Բլեյկը, տ. Վլադիմիր եպիսկոպոսը, Մայր Աթոռի միաբանությունը, Գերագույն հոգևոր խորհրդի անդամները։

Ժամը 19.30-ին հարգարժան հյուրը, շրջապատված սրբազան և հոգեշնորհ հայրերով, ներկա է լինում հոգևոր ճեմարանում իր

պատվին կազմակերպված ուսանողական հավաքույթին։

Հանդիսությունը սկսվում է «Որք զարդարեցին» թարգմանչաց շարականով։ Տեսուչ տ. Ներսես ծ. վարդապետը գոհտ. Է. Կ. Բլեյկի ներկայությունը հոգևոր ճեմարանի հարկի տակ ողջունում է ջերմ, բարիգալստյան ուղերձով՝ խոսելով նաև հոգևոր ճեմարանի նպատակի, առաքելության, ուսման ծրագրի, ուսանողության թվի մասին. «Սույն հոգևոր, կրթական հաստատությունը Տիրոջ օգնականությամբ կատարում է իր պարտականությունը՝ սպասավորներ պատրաստելով Տիրոջ այգու համար ոչ միայն հայ եկեղեցու, այլ նաև քրիստոնեական ընդհանուր եկեղեցու սրբազան գործին համար։ Որով ճեմարանի կատարած համեստ գործը առնչվում է այս իմաստով մեր ժամանակների հատկանշող էկումենիկ շարժման հետ»։

Տեսուչ վարդապետը իր խոսքն ավարտում է Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի ապագա գործունեության և ծրագրերի հաջողության բարի մաղթանքներով։

Ճեմարանի երգչախումբը կատարում է Վարդանանց մանկունքը՝ «Արիացեալք», «Նմանեալք Մովսիսի» թարգմանչաց շարականը և ճեմարանի քայլերգը։

Մի խումբ ուսանողներ հանդես են գալիս հայերեն և անգլերեն արտասանություններով։

Հանդիպման վերջում հոգևոր ճեմարանի ուսանողության ուղղյալ խրատականով հանդես է գալիս գոհտ. Է. Կ. Բլեյկը.

«Ձերմ շնորհակալություն՝ գործադրված հաջող ծրագրի կատարման համար։ Ցափազանց հետաքրքիր էր ինձ համար լսել ոչ միայն իմ հասկացածները, այլ նաև չհասկացածները։

Ձեզ բերում եմ 80 տարբեր երկրների՝ Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի անդամ 200 եկեղեցիների, ինչպես նաև ավելի քան 500 աստվածաբանական ճեմարանների ուսանողության եղբայրական ողջույնները, ուսանողներ, որոնք Ձեզ նման աստվածաբանություն են սովորում՝ դառնալու համար ապագա քարոզիչներ Քրիստոսի եկեղեցուն և էկումենիկ շարժման։

Երեկ Մոսկվայում ես այցելեցի ռուսական Զագորսկի վանքի հոգևոր ճեմարանը։ Մի ամիս հետո լինելու եմ իմ հայրենիքում, որտեղ դասախոսություն եմ կարդալու մեր արդի ժամանակների ընորոշ էկումենիկ շարժման նշանակության, Քրիստոսի եկեղեցու միության և առաքելության մասին։

Էկումենիկ շարժումը, որն աշխարհով մեկ տարածվում է, ամենից առաջ հավատքի շարժում է, Քրիստոսի եկեղեցու միության համար կատարվող շարժում է։ Այդ աստվածահաճո շարժումը հեշտ ու խաղաղ չի ընթանում։ Նրա ճանապարհի վրա կան մեծ դժվարություններ, ցեղային տարբերություններ, արևելքի և արևմուտքի հատուկ հակասություններ, բայց մենք հավատում ենք, որ այդ դժվարությունները կհարթվեն հետզհետե, և եկեղեցիները կմիանան մեկ հավատքի շուրջ՝ Քրիստոսով, որ է միակ գլուխը հավատացյալների և իր եկեղեցու։

Դուք էլ, սիրելի ուսանողներ, այստեղ պատրաստվում եք ոչ միայն հայ եկեղեցու, այլ նաև բոլոր եկեղեցիների ապագա ծառայության համար, Աստծու սուրբ գործի առաքելության համար։

Մենք հավատում ենք Ձեզ։

Ես որպես ընդհանուր քարտուղարը Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի, շատ ուրախ կլինեմ, եթե Ձեր ուսանողներից շատերը դան ծնև սովորելու, դառնալու համար ոչ միայն սպասավորները եկեղեցու, այլև հավատավոր առաքյալները ու վկաները էկումենիկ շարժման։

Թող Տերը օրհնի մեր ու Ձեր սուրբ գործը, ամեն»։

Հանդիսությունն ավարտվում է խմբովին երգված Տերունական աղոթքով։

Երեկոյան ժամը 20.30-ին, վեհարանում, ի պատիվ հարգարժան հյուրի, կազմակերպվում է ընդունելություն, որին մասնակցում են տ. Հայկազուն, տ. Հուսիկ, տ. Վահան, տ. Վլադիմիր եպիսկոպոսները, ուխտավորաբար Մայր Աթոռում գտնվող տ. Կյուրեղ վրդ. Գարիկյանը, տ. Ներսես ծ. վարդապետը, Գևորգյան հոգևոր խորհրդի անդամներ Միք. Մալմանյանը, Գր. Բեքմեղյանը, «Էջմիածին» ամսագրի խմբագիր Ա. Հատիտյանը և դիվանապետ Հ. Առաքելյանը։

Ընդունելության ներկա էր նաև ՀՍՍՀ Մինիստրների սովետին առընթեր հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ Կ. Դալլաքյանը։

Ընդունելության ընթացքում, ջերմ ու սրտագին մթնոլորտում, Վեհափառ Հայրապետը բաժակ բարձրացնելով թանկագին հյուրի կենաց, ողջունում է Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի ընդհանուր քարտուղարի պաշտոնական այցելությունը Մայր Աթոռ և ասում. «Հայ եկեղեցին անդամ է 1962 թվականից եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդին։ Մենք, որպես Պետք հայ եկեղեցու, շատ գոհ ենք մեր անդամակցության համար և աշխատում ենք ամրապնդել մեր եկեղեցու կապերը խորհրդի անդամ քույր եկեղեցիների հետ։ Ընդհանուր քարտուղարի պաշտոնական այս այցելությունը Մայր Աթոռ ս. Էջմիածին էլ ավելի է ամրապնդում մեր կապը խորհրդի հետ։ Մենք կնգտնենք

նման այցելությունների նաև ապագայում: Այդ իմաստով մենք սիրով պիտի այցելենք Ձեզ, առաջիկա հուլիսին՝ պատասխանելով Ձեր հրավերին, որպեսզի միասին լուծենք անձամբ Ձեզ հետ մեզ հետաքրքրող մի շարք հարցեր, ինչպես քիչ հետո այստեղ՝ Էջմիածնում, այնպես էլ հետագայում Ծննում՝ Մեր այցելության ժամանակ:

Մենք ուրախությամբ հաստատում ենք, որ այսօր քրիստոնեական եկեղեցիները մերձենում են միմյանց, և էկումենիկ շարժման մեջ իրականանում են եկեղեցու խաղաղության, համերաշխության, համագործակցության պատգամները, որոնց ծարավի է աշխարհը: Հայ ժողովուրդն էլ, որպես հնագույն քրիստոնյա ժողովուրդ, նույն ձևով է զգում և մտածում քրիստոնյա եղբայր ժողովուրդների հետ: Միաժամանակ Մենք համոզված ենք, որ էկումենիկ շարժումը հզոր ազդակ է այսօր աշխարհում խաղաղություն և արդարություն հաստատելու հանապարհի վրա:

Այս զգացմունքներով Մենք ողջունում ենք ներկայությունը մեր ընդհանուր քարտուղարին՝ մաղթելով նրան քաջառողջություն, որպեսզի իր հուժկու բազուկներով ղեկավարի էկումենիկ շարժման նավը: Ե՛վ Մենք, և՛ հայ եկեղեցին Հայաստանում թե սփյուռքում կենտրոնենք նրան:

Հաջողություն Ձեզ: Թող Աստված օրհնի մեր բոլորի բարի գործերը»:

Ընդունելության ժամանակ հարգարժան հյուրին ողջունում է նաև ՀՍՍՀ Մինիստրների սովետին առընթեր հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ Կ. Դալլաքյանը.

«Սիրով ողջունում եմ Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի ընդհանուր քարտուղար, դոկտ. Է. Կ. Բլեյկի այցելությունը հայկական հինավուրց այս հողի վրա: Շեշտում եմ «հինավուրց» բառը, որովհետև այս բիբլիական հողը իր պատմության հաղարամյակների ընթացքում տեսել է բազում արհավիրքներ:

Մեր ժողովուրդը իր պատմության վերջին հիսնամյակին միայն կարողացել է նվաճել իր պետականությունն ու խաղաղությունը, ու ստեղծված նոր պայմաններում ցույց տվել իր հանճարի փայլատակման պտուղները, ինչպես ամեն մի ժողովուրդ, երբ խաղաղություն է ունենում:

Այսօր աշխարհի գլխին մի մեծ վտանգ է կախվել: Մեր սերնդի և ներկա մարդկության առաջ դրվել է «լինել չլինելու» հարցը: Եկեղեցիների համաշխարհային խորհուրդը իր առաջ դրված կարևոր հարցերից մեկն է համարում նաև խաղաղության ու արդարության պաշտպանության հարցը: Մենք սովետական քաղաքացիներս պատրաստ ենք պայքարելու միշտ հանուն խաղաղության և բռնելու այն ձեռքերը, որոնք նույնպես պայքարում են հանուն խաղաղության: Մենք ողջունում ենք Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի նման գործունեությունը և Ձեզ, դոկտ. Է. Կ. Բլեյկ, որպես խորհրդի ընդհանուր քարտուղարի, ցանկանում ենք ամենայն հաջողություն Ձեր կարևոր, խաղաղության պաշտպանության, մարդասիրական աշխատանքներում»:

Այնուհետև բոլոր ներկաները Վեհափառ Հայրապետի կենաց բաժակ են բարձրացնում տ. Հայկազուն արքեպիսկոպոսի առաջարկով, որը Ն. Ս. Օծության կյանք ու գործունեությունը բնութագրում է որպես ավետարանական սիրո և եղբայրության վրա հիմնված քրիստոնեական եկեղեցիների համագործակցության և խաղաղության ջերմ պաշտպանի:

Ընդունելության ժամանակ հարգարժան հյուրին ողջունում են նաև տ. Կյուրեղ վրդ. Գաբրիկյանը՝ հանուն Երուսաղեմի հայոց պատրիարքության և պատրիարք տ. Եղիշե արքեպիսկոպոսի, և տ. Ներսես ծ. վրդ. Պոզապալյանը՝ հանուն Մայր Աթոռի միաբանության և հոգևոր ճեմարանի:

Վեհափառ Հայրապետը բաժակ է բարձրացնում Մոսկվայի և համայն Ռուսաստանի պատրիարք, Ն. Սրբություն Ալեքսիի և ռուս պրավոսլավ եկեղեցու կենաց, շեշտելով, որ «Մայր Աթոռում հանախ նման ուրախ առիթներով մեզ հետ են լինում ռուս պրավոսլավ մեծ եկեղեցու մեր եղբայրները: Այսօր էլ պատագան նույնն է: Մեր սիրեցյալ տ. Վլադիմիր եպիսկոպոսին խնդրում ենք, Մոսկվա իր վերադարձին, Մեր եղբայրական ջերմ զգացմունքների թարգմանը լինել սրբազան պատրիարքի և Նիկոդիմ միտրոպոլիտի մոտ: Այս առիթով մեծ ուրախություն է Մեզ համար բաժակ բարձրացնել Մեր մեծ եղբոր՝ Ն. Սրբություն Ալեքսի պատրիարքի կենաց: Մենք էլ մեր ռուս եղբայրների նման գուրգուրում ենք նրա կյանքի վրա և աղոթում, որ Ն. Սրբությունը երկար ապրի»:

Տ. Վլադիմիր եպիսկոպոսն իր պատասխան խոսքում շնորհակալություն և երախտագիտություն է հայտնում Հայոց Հայրապետին՝ Ն. Սրբություն Ալեքսի պատրիարքի մասին հայտնած եղբայրական ջերմ խոսքերի և բարեմաղթությունների համար:

Ընդունելության վերջում խոսք է առնում նաև հարգարժան հյուրը և ասում.

«Մեծ ուրախություն է ինձ համար այսօր այստեղ՝ ս. Էջմիածնում լինելը: Ես չէի սպասում այսքան շուտ հանդիպել Հայոց Հայրապետին, և չէի կարծում, որ այս անգամ ժամանակ կունենամ այցելելու ս. Էջմիածին:

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ, ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԻ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԳԼԽԱՎՈՐ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ, ԴՈԿՏ. Է. Կ. ԲԼԵՅԿԸ՝
ՇՐՋԱՊԱՏՎԱԾ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ ՄԻԱԲԱՆՆԵՐՈՎ

Ես շատ գոհ եմ, որ ծանոթացա հայ եկեղեցու կենտրոնին և Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին, որին շուտով պատիվը պիտի ունենանք ընդունելու մեզ մոտ՝ Ժնևում։ Պետք է ուրախությամբ նշեմ, որ արևելքի եկեղեցիները ավելի ակտիվ մասնակցություն են բերում էկումենիկ շարժման, մանավանդ վերջին տարիներին։ Եկեղեցիների համաշխարհային խորհուրդը արևմտյան տիպի կազմակերպություն էր։ Մինչ մենք աշխատում ենք փոխել նրա ձևը, բնույթը, որպեսզի այդ շարժումը լինի ճշմարտապես էկումենիկ։ Այսօր խորհրդի անդամ են բաղում արևելյան եկեղեցիներ, որոնց ներկայացուցիչները միասնաբար աշխատում և գործում են արևմտյան եկեղեցիների ներկայացուցիչների հետ։ Այս համագործակցությունը հուսալի երաշխիք է հանդիսանում էկումենիկ շարժման ապագա գործունեության ընդարձակման և արդյունավորության համար։

Էկումենիկ շարժման համար կարևոր իրադարձություն կհանդիսանա 1968 թվականի Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի չորրորդ համագումարը, որը հրավիրվելու է Ուպսալայում։ Արևելյան եկեղեցիները առաջին անգամ պիտի մասնակցեն այդ համագումարին, որպես անդամ գործող եկեղեցիներ։ Համագումարը պիտի ընթանա ավետարանչություն (էվանգելիզմ) և առաքելություն (միսիոնարություն) սկզբունքներով։

Համագումարի օրակարգում լինելու են վեց հարցեր, որոնք քննվելու են վեց առանձին սեկցիաներում, և որոնց ընդունած բանաձևերն ու որոշումները բերվելու են համագումարին։

Թող Տերը օրհնի մեր գործերը և առաջնորդի մեզ բոլորիս իր կամքի համաձայն, ամեն»։

Ընդունելության ավարտից հետո, գիշերվա ժամը 23-ին, վեհարանում, Վեհափառ Հայրապետի և Եկեղեցիների համաշխարհային ընդհանուր քարտուղարի միջև տեղի է ունենում պաշտոնական տեսակցություն, հայ եկեղեցու և Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի փոխհարաբերությունների և եղբայրական կապերի ամրապնդման նվիրված։

Մարտի 31-ին՝ ուրբաթ օրը, առավոտյան ժամը 8-ին, դոկտ. է. Կ. Բլեյկը հրաժեշտ է առնում Հայոց Հայրապետից, Մայր Աթոռի միաբանությունից՝ իր հետ տանելով ս. Էջմիածնի և Հայոց Հայրապետի օրհնությունները Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի ապագա գործունեության համար։

Մայր տաճարում աղոթելուց հետո հարգարժան հյուրը և նրան ուղեկցող անձինք մեկնում են օդանավակայան։ Հանուն Վեհափառ Հայրապետի հյուրերին ճանապարհում են տ. Հայկազուն արքեպիսկոպոսը, տ. Ներսես ծ. վարդապետը և Հայկ Առաքելյանը։

Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի ընդհանուր քարտուղարին ճանապարհում է նաև ՀՍՍՀ Մինիստրների սովետին առընթեր հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ Կ. Դալլաքյանը։
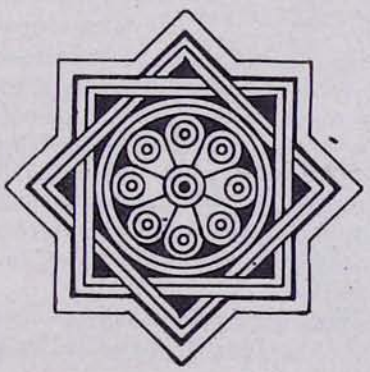
Հյուրերը հրաժեշտ են առնում բոլոր ներկաներից։ Ժամը 9-ին ինքնաթիռը օդ է բարձրանում՝ տանելով հյուրերին Մոսկվա։